

Co-funded by the European Union

Funded by the European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
 Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
 Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
 Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
 Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
 Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

SUPORT DE CURS

LUCRUL CU COMUNITĂȚI VULNERABILE

Formator: *MARCU CARMEN-FLORENTINA*

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

LUCRUL CU COMUNITATI VULNERABILE

Lucrul cu comunități vulnerabile este un domeniu important, dar și complex, care implică empatie, responsabilitate și o bună înțelegere a contextului social. În esență, se referă la sprijinirea persoanelor sau grupurilor care se confruntă cu dificultăți precum sărăcia, excluziunea socială, lipsa accesului la educație, servicii medicale sau oportunități economice.

Comunitățile vulnerabile pot include:

- persoane cu venituri reduse
- copii în situații de risc
- persoane în vârstă fără sprijin
- persoane cu dizabilități
- minorități etnice sau sociale
- persoane fără adăpost

Lucrul cu aceste comunități presupune mai mult decât ajutor punctual. Este vorba despre construirea unei relații de încredere și despre sprijin pe termen lung.

Câteva principii importante:

1. Respect și empatie

Fiecare persoană trebuie tratată cu demnitate, fără judecată sau prejudecăți.

2. Ascultare activă

Înainte de a oferi soluții, este esențial să înțelegi nevoile reale ale comunității.

3. Implicarea comunității

Soluțiile eficiente vin atunci când oamenii sunt implicați direct în procesul de schimbare.

4. Abordare pe termen lung

Schimbările reale nu apar rapid; este nevoie de continuitate și răbdare.

5. Colaborare

Lucrul cu ONG-uri, instituții publice și voluntari crește impactul intervențiilor.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Exemple de activități:

- programe educaționale pentru copii
- distribuirea de alimente sau produse de bază
- consiliere socială sau psihologică
- cursuri de calificare profesională
- campanii de informare (sănătate, drepturi, igienă)

Dacă te interesează domeniul, e util să dezvolți abilități precum comunicarea, gestionarea conflictelor, adaptabilitatea și capacitatea de a lucra în echipă.

ABORDAREA BAZATA PE DREPTURI

Abordarea bazată pe drepturi (Human Rights-Based Approach – HRBA) este un mod de a lucra cu comunități vulnerabile care pune în centrul intervenției **drepturile omului**, nu doar nevoile imediate.

Cu alte cuvinte, nu te întrebi doar „*de ce au nevoie oamenii?*”, ci și „*ce drepturi le sunt încălcate și cine este responsabil?*”.

Ideea principală

Persoanele vulnerabile nu sunt beneficiari pasivi de ajutor, ci **titulari de drepturi**, iar instituțiile (statul, autoritățile) sunt **responsabili de respectarea acestor drepturi**.

Principii de bază

1. Universalitate și nediscriminare

Toți oamenii au aceleași drepturi, indiferent de statut social, etnie, gen etc.

2. Participare și incluziune

Oamenii trebuie implicați activ în deciziile care îi privesc.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

3. Responsabilitate (accountability)

Instituțiile trebuie să răspundă pentru respectarea drepturilor și să poată fi trase la răspundere.

4. Transparență

Procesele și deciziile trebuie să fie clare și accesibile.

5. Împuternicire (empowerment)

Oamenii sunt sprijiniți să își cunoască și să își revendice drepturile.

Diferența față de abordarea tradițională

- **Abordare clasică:** oferă ajutor (ex: hrană, haine)
- **Abordare bazată pe drepturi:** analizează *de ce* lipsesc aceste lucruri și încearcă să schimbe sistemul (ex: acces la locuri de muncă, politici sociale)

Exemple practice

- În loc să oferi doar sprijin alimentar → susții accesul la **dreptul la un trai decent**
- În loc de cursuri generale → promovezi **dreptul la educație de calitate**
- În loc de intervenții punctuale → lucrezi pentru schimbări de politici publice

Avantaje

- Creează soluții sustenabile
- Reduce dependența de ajutor
- Crește demnitatea și autonomia persoanelor
- Abordează cauzele profunde ale problemelor

Provocări

- Necesită timp și resurse
- Poate implica schimbări sistemice dificile
- Necesită colaborare cu instituții și autorități

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Aplicarea unei **abordări bazate pe drepturi** într-un proiect înseamnă să o integrezi în fiecare etapă — de la idee până la evaluare. Mai jos ai un ghid clar, practic, pe pași:

1. Analiza situației (ce drepturi sunt afectate?)

Nu pornești de la „ce lipsește”, ci de la **ce drepturi nu sunt respectate**.

Întrebări utile:

- Ce drepturi sunt încălcate? (educație, sănătate, locuire etc.)
- Cine sunt persoanele afectate?
- Care sunt cauzele (ex: sărăcie, discriminare, lipsa serviciilor)?

Copii care nu merg la școală → nu e doar o „problemă socială”, ci o încălcare a dreptului la educație.

Exemplu:

2. Identificarea actorilor

Separi clar:

- **Titularii de drepturi** (cei afectați)
- **Responsabilii de obligații** (cei care trebuie să asigure drepturile — primării, școli, statul etc.)

Întrebări:

- Cine trebuie să rezolve problema?
- Ce responsabilități legale au?

3. Stabilirea obiectivelor (bazate pe drepturi)

Obiectivele trebuie să reflecte **realizarea unui drept**, nu doar oferirea unui serviciu.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

✘ „Distribuim rechizite”

✔ „Creștem accesul egal la educație pentru copiii din comunitate”

🤝 4. Implicarea comunității

Nu decizi pentru oameni — **lucrezi împreună cu ei.**

👉 Cum:

- întâlniri de consultare
- focus grupuri
- implicarea lor în decizii

✦ Important: vocea lor contează în toate etapele.

🔧 5. Planificarea activităților

Activitățile trebuie să vizeze:

- **sprijin direct** (ex: consiliere, educație)
- **schimbare sistemică** (ex: dialog cu autorități, advocacy)

✦ Exemplu:

- meditații pentru copii
- discuții cu școala pentru reducerea abandonului

🗣️ 6. Promovarea responsabilității (advocacy)

Abordarea bazată pe drepturi implică presiune constructivă asupra instituțiilor.

👉 Ce poți face:

- sesizări oficiale
- campanii de informare
- colaborare cu autorități

📊 7. Monitorizare și evaluare

Nu măsoară doar „câte activități ai făcut”, ci:

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

👉 Întrebări:

- S-au îmbunătățit drepturile oamenilor?
- Sunt mai informați și mai implicați?
- Instituțiile și-au îndeplinit rolul?

📄 8. Sustenabilitate

Scopul este ca schimbarea să continue și după proiect.

👉 Cum:

- formarea liderilor din comunitate
- parteneriate locale
- politici sau proceduri schimbate

🎯 Exemplu simplu (cap-coadă)

Problemă: copiii dintr-o comunitate vulnerabilă abandonează școala

- Analiză → dreptul la educație afectat
- Actori → copiii (titulari), școala/primăria (responsabili)
- Obiectiv → creșterea accesului la educație
- Activități → meditații + lucru cu părinții + dialog cu școala
- Advocacy → solicitări pentru sprijin educațional
- Rezultat → nu doar ajutor punctual, ci sistem îmbunătățit

Diferența dintre **abordarea bazată pe drepturi (HRBA)** și **abordarea bazată pe nevoi** ține în primul rând de *perspectivă*: cum definești problema și ce tip de soluții urmărești.

🌀 Diferența esențială

- **Abordarea bazată pe nevoi:** „Ce le lipsește oamenilor și cum îi putem ajuta?”
- **HRBA:** „Ce drepturi le sunt încălcate și cine trebuie să răspundă pentru asta?”

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Comparație directă

◇ 1. Rolul persoanelor vulnerabile

- **Nevoi** → beneficiari pasivi („primesc ajutor”)
- **HRBA** → titulari de drepturi („au dreptul la... și pot cere acest lucru”)

◇ 2. Rolul organizației / proiectului

- **Nevoi** → furnizor de servicii (oferă ajutor direct)
- **HRBA** → facilitator + actor de schimbare (sprijină oamenii și influențează sistemul)

◇ 3. Tipul de intervenții

- **Nevoi** → pe termen scurt (alimente, haine, ajutor punctual)
- **HRBA** → pe termen lung (schimbări de politici, acces egal la servicii)

◇ 4. Cauzele problemelor

- **Nevoi** → tratează efectele
- **HRBA** → analizează și acționează asupra cauzelor (discriminare, lipsă de servicii, politici slabe)

◇ 5. Responsabilitate

- **Nevoi** → nu e clar cine e responsabil
- **HRBA** → identifică obligații clare (stat, instituții, autorități)

◇ 6. Participarea comunității

- **Nevoi** → limitată (deciziile sunt luate de organizație)
- **HRBA** → esențială (oamenii sunt implicați în decizii)

Exemplu concret

Situație: familii fără acces la apă curentă

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

- **Abordare bazată pe nevoi:**
 - distribuie apă sau filtre
 - ajută temporar
- **HRBA:**
 - vede problema ca încălcare a dreptului la un trai decent
 - implică comunitatea
 - face demersuri către autorități pentru infrastructură
 - urmărește soluție permanentă

Avantaje și limite

✓ Abordarea bazată pe nevoi

- rapidă și ușor de implementat
- utilă în situații de urgență
 - nu schimbă situația pe termen lung
 - poate crea dependență

✓ HRBA

- soluții sustenabile
- crește autonomia oamenilor
- abordează cauzele reale
 - necesită timp și resurse
 - mai complexă (implică instituții, politici)

Concluzie

Cele două abordări nu se exclud complet.

În practică, cele mai eficiente proiecte le combină:

- folosesc abordarea pe nevoi pentru **sprijin imediat**
- folosesc HRBA pentru **schimbare pe termen lung**

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Exemplu complet de proiect construit pe baza abordării bazate pe drepturi (HRBA), pe tema copiilor din comunități vulnerabile:

Titlul proiectului

„Acces egal la educație pentru copiii din comunități vulnerabile”

1. Context / Problemă

Într-o comunitate defavorizată, mulți copii:

- abandonează școala
- au rezultate slabe
- nu au acces la resurse educaționale

 Problema este formulată ca **încălcarea a dreptului la educație.**

2. Obiectiv general

Creșterea accesului egal și nediscriminatoriu la educație pentru copiii din comunitate, prin măsuri integrate educaționale și de responsabilizare a instituțiilor.

3. Obiective specifice

1. Îmbunătățirea participării școlare a 50 de copii vulnerabili, în 12 luni
2. Creșterea implicării părinților în educația copiilor
3. Consolidarea colaborării dintre comunitate și școală

4. Grup țintă

- **Titulari de drepturi:** copii (6–14 ani), părinți
- **Responsabili de obligații:** școala, primăria, serviciile sociale

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

5. Activități

◇ A1. Evaluarea inițială

- identificarea copiilor aflați în risc
 - discuții cu familiile și profesorii
-

◇ A2. Sprijin educațional

- sesiuni de tip „after-school”
 - meditații la materia de bază
 - oferirea de rechizite
-

(răspunde nevoilor imediate)

◇ A3. Implicarea părinților

- ateliere despre importanța educației
 - consiliere individuală
-

◇ A4. Participarea comunității

- întâlniri regulate cu beneficiarii
 - implicarea copiilor în activități decizionale
-

◇ A5. Lucru cu instituțiile (componenta HRBA)

- întâlniri cu școala și autoritățile locale
 - identificarea barierelor (transport, discriminare etc.)
 - propuneri de soluții (ex: program „Școală după școală”)
-

◇ A6. Advocacy

- campanii locale privind dreptul la educație
 - sesizări către autorități dacă este cazul
-

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

6. Indicatori

◇ Indicatori de rezultat

- % copiilor care frecventează regulat școala
- numărul copiilor care își îmbunătățesc rezultatele școlare
- numărul părinților implicați activ

◇ Indicatori de impact (HRBA)

- existența unor măsuri adoptate de școală/primărie
- reducerea abandonului școlar în comunitate
- creșterea nivelului de conștientizare a drepturilor

◇ Indicatori de proces

- număr sesiuni educaționale organizate
- număr întâlniri cu autoritățile
- participarea comunității la activități

7. Elemente HRBA integrate

- ✓ copiii și părinții sunt implicați în decizii
- ✓ problema este tratată ca **drept încălcat**, nu doar nevoie
- ✓ instituțiile sunt trase la răspundere
- ✓ se urmărește schimbare pe termen lung

8. Sustenabilitate

- formarea unui grup de părinți activi
- parteneriat continuu cu școala
- integrarea activităților în programe locale

Pe scurt (idee-cheie)

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Proiectul nu se limitează la „a ajuta copii la teme”, ci:

- schimbă relația dintre comunitate și instituții
- susține dreptul la educație pe termen lung

•

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

EMPOWERMENT-UL ÎN LUCRUL CU COMUNITĂȚI VULNERABILE

Empowerment-ul, sau împuternicirea, reprezintă un concept esențial în domeniul asistenței sociale și al dezvoltării comunitare, fiind strâns legat de ideea de autonomie, participare și respectarea demnității umane. Acesta se referă la procesul prin care indivizii sau grupurile dobândesc capacitatea de a-și controla propria viață, de a lua decizii informate și de a-și revendica drepturile în mod activ.

În contextul comunităților vulnerabile, empowerment-ul depășește simpla oferire de ajutor material sau servicii. Deși sprijinul imediat este uneori necesar, acesta nu este suficient pentru a produce schimbări durabile. Împuternicirea presupune dezvoltarea unor competențe, cunoștințe și atitudini care permit persoanelor să devină independente și să participe activ în societate. Astfel, accentul se mută de la dependență la autonomie.

Un element central al empowerment-ului este accesul la informație. Persoanele vulnerabile se confruntă adesea cu lipsa de cunoaștere a drepturilor și oportunităților de care dispun. Prin informare și educație, acestea pot înțelege mai bine contextul în care trăiesc și pot lua decizii mai bune pentru viitorul lor. În același timp, dezvoltarea abilităților personale, precum comunicarea, rezolvarea problemelor sau gândirea critică, contribuie la creșterea încrederii în sine și la consolidarea capacității de acțiune.

Participarea activă este un alt pilon important al acestui proces. Empowerment-ul nu poate exista fără implicarea directă a oamenilor în deciziile care îi privesc. În loc ca soluțiile să fie impuse din exterior, acestea trebuie construite împreună cu membrii comunității. Astfel, intervențiile devin mai relevante și mai eficiente, iar oamenii își asumă responsabilitatea pentru propriul parcurs.

De asemenea, empowerment-ul implică și o dimensiune relațională și structurală. Nu este suficient ca indivizii să fie pregătiți să acționeze; este necesar ca mediul social și instituțional să permită acest lucru. Prin urmare, împuternicirea include și acțiuni de advocacy, menite să responsabilizeze instituțiile și să elimine barierele care împiedică exercitarea drepturilor.

Un exemplu relevant poate fi cazul copiilor din medii defavorizate. În loc să se limiteze la oferirea de rechizite sau ajutor punctual, o intervenție bazată pe empowerment ar include sprijin educațional, implicarea părinților, dezvoltarea abilităților copiilor și dialogul cu instituțiile școlare. În acest fel, nu doar că se răspunde unor nevoi imediate, dar se creează și premisele unei schimbări pe termen lung.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Cu toate acestea, procesul de empowerment nu este lipsit de provocări. Acesta necesită timp, resurse și o relație de încredere între profesioniști și comunitate. Rezultatele nu sunt întotdeauna rapide sau ușor de măsurat, însă impactul pe termen lung este semnificativ, contribuind la reducerea inegalităților și la construirea unei societăți mai echitabile.

În concluzie, empowerment-ul reprezintă o abordare profundă și sustenabilă în lucrul cu comunități vulnerabile. Prin promovarea autonomiei, participării și responsabilității, acesta transformă beneficiarii de ajutor în actori activi ai propriei vieți, contribuind la dezvoltarea unor comunități mai puternice și mai incluzive.

Empowerment (împuternicirea) este un concept central în lucrul cu comunități vulnerabile și în abordarea bazată pe drepturi. Înseamnă, pe scurt, **procesul prin care oamenii își dezvoltă capacitatea de a-și controla propria viață și de a-și revendica drepturile.**

Ce înseamnă, concret?

Nu este doar „a ajuta” pe cineva, ci:

- să îi oferi **instrumente, cunoștințe și încredere**
- astfel încât să poată acționa **independent**

Idea

cheie:

„Nu facem lucruri pentru oameni, ci împreună cu ei — până când pot face singuri.”

Componentele empowerment-ului

1. Acces la informație

Oamenii își cunosc drepturile și opțiunile.

2. Dezvoltarea abilităților

Ex: comunicare, luarea deciziilor, gestionarea problemelor.

3. Creșterea încrederii în sine

Persoanele încep să creadă că pot schimba ceva.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

4. Participare activă

Se implică în decizii care îi privesc.

5. Acces la resurse

Educație, servicii, oportunități economice.

Exemple practice

- Un părinte învață cum să comunice cu profesorii → devine implicat în educația copilului
- O persoană vulnerabilă învață cum să acceseze servicii sociale → nu mai depinde de ajutor constant
- O comunitate își cere drepturile în fața autorităților → influențează deciziile locale

Diferența față de ajutorul clasic

- **Ajutor clasic:** oferă soluții pe termen scurt
- **Empowerment:** creează capacitate pe termen lung

Exemplu:

- dai alimente → ajutor
- înveți o persoană cum să își obțină venit → empowerment

De ce este important?

- reduce dependența de ajutor
 - crește autonomia
 - susține demnitatea umană
 - produce schimbări durabile
-

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

⚠️ Provocări

- durează mai mult decât ajutorul direct
- necesită răbdare și relații de încredere
- nu are rezultate imediate vizibile

🧠 Legătura cu HRBA

Empowerment-ul este esențial în abordarea bazată pe drepturi:

- oamenii devin **conștienți de drepturile lor**
- capătă puterea să le **ceară și să le apere**

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

PATERNALISMUL ÎN INTERVENȚIILE SOCIALE

Paternalismul reprezintă o abordare în care o persoană sau o instituție ia decizii în locul altora, considerând că știe mai bine ce este în interesul acestora. În domeniul intervențiilor sociale, paternalismul apare atunci când profesioniștii acționează în numele beneficiarilor fără a-i consulta sau fără a le respecta autonomia, chiar dacă intențiile sunt, de regulă, binevoitoare.

Această abordare se bazează pe o relație inegală de putere, în care specialistul este văzut ca expertul absolut, iar beneficiarul ca fiind incapabil să ia decizii corecte pentru propria viață. În consecință, beneficiarii sunt tratați mai degrabă ca obiecte ale intervenției decât ca subiecți activi, cu drepturi și capacitate de decizie.

Paternalismul poate avea unele efecte pozitive pe termen scurt, mai ales în situații de criză sau urgență, când este necesară o intervenție rapidă. De exemplu, în cazul unui copil aflat în pericol sau al unei persoane care nu își poate exercita discernământul, intervenția fără consimțământ poate fi justificată. Totuși, în majoritatea situațiilor, această abordare limitează dezvoltarea autonomiei și poate crea dependență față de ajutorul extern.

Unul dintre principalele riscuri ale paternalismului este ignorarea perspectivelor și nevoilor reale ale beneficiarilor. Soluțiile impuse din exterior pot să nu fie adecvate contextului de viață al acestora, ceea ce duce la intervenții ineficiente sau chiar la respingerea ajutorului oferit. În plus, paternalismul poate afecta demnitatea persoanelor, generând sentimente de inferioritate sau lipsă de control asupra propriei vieți.

În opoziție cu paternalismul, practicile moderne din asistența socială promovează abordări centrate pe persoană și bazate pe drepturi. Acestea pun accent pe participarea activă a beneficiarilor, pe respectarea autonomiei și pe dezvoltarea capacității de auto-determinare. Conceptul de empowerment este esențial în acest sens, deoarece urmărește să ofere oamenilor resursele și încrederea necesare pentru a lua decizii informate.

Evitarea paternalismului nu înseamnă absența sprijinului, ci transformarea modului în care acesta este oferit. Profesionalistul nu mai este cel care decide pentru beneficiar, ci cel care îl sprijină să își identifice opțiunile și să aleagă în cunoștință de cauză. Astfel, relația devine una de parteneriat, bazată pe respect, dialog și colaborare.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

În concluzie, paternalismul, deși uneori bine intenționat, poate limita autonomia și demnitatea beneficiarilor în intervențiile sociale. O abordare eficientă și etică presupune depășirea acestui model și promovarea participării active, a respectului pentru perspectivele individuale și a responsabilizării persoanelor în propriul proces de schimbare.

Evitarea paternalismului în intervențiile sociale

În domeniul intervențiilor sociale, relația dintre profesionist și beneficiar este una esențială pentru eficiența și etica acțiunilor desfășurate. Un risc frecvent în această relație este apariția paternalismului, adică tendința de a lua decizii în locul beneficiarilor, presupunând că specialistul știe întotdeauna ce este mai bine pentru aceștia. Deși adesea bine intenționat, paternalismul poate avea efecte negative, limitând autonomia persoanelor și ignorând perspectivele și nevoile reale ale acestora.

Paternalismul se manifestă atunci când intervențiile sunt concepute și implementate fără implicarea activă a beneficiarilor. În astfel de situații, aceștia devin simpli receptori ai ajutorului, fără a avea un rol în definirea problemelor sau în alegerea soluțiilor. Această abordare poate duce la intervenții ineficiente, deoarece nu țin cont de contextul real de viață al oamenilor, de valorile lor sau de prioritățile pe care le au.

Evitarea paternalismului presupune, în primul rând, recunoașterea faptului că beneficiarii sunt experți ai propriei vieți. Ei cunosc cel mai bine dificultățile cu care se confruntă, dar și resursele de care dispun. Prin urmare, intervențiile sociale trebuie să pornească de la o înțelegere profundă a perspectivelor acestora, realizată prin ascultare activă, dialog și respect.

Un principiu fundamental în acest sens este participarea. Beneficiarii trebuie implicați în toate etapele procesului: identificarea problemelor, stabilirea obiectivelor, planificarea activităților și evaluarea rezultatelor. Această implicare nu doar că îmbunătățește calitatea intervențiilor, dar contribuie și la creșterea încrederii în sine și a responsabilității individuale.

De asemenea, este important ca intervențiile să fie flexibile și adaptate la nevoile reale ale oamenilor, nu la presupunerile sau așteptările profesioniștilor. Standardizarea excesivă sau aplicarea unor soluții „universale” poate ignora diversitatea situațiilor și poate reduce eficiența programelor sociale. În schimb, abordările centrate pe persoană și pe comunitate permit dezvoltarea unor soluții relevante și sustenabile.

Evitarea paternalismului este strâns legată de conceptul de empowerment. În loc să creeze dependență, intervențiile ar trebui să dezvolte capacitatea beneficiarilor de a lua decizii și de a

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

acționa independent. Astfel, rolul specialistului devine acela de facilitator și sprijin, nu de autoritate care impune soluții.

Totodată, respectarea demnității umane este esențială. Orice intervenție trebuie să evite stigmatizarea, judecata sau tratarea beneficiarilor ca fiind incapabili. O abordare etică presupune recunoașterea valorii fiecărei persoane și promovarea dreptului acesteia de a-și alege propriul parcurs.

În concluzie, evitarea paternalismului în intervențiile sociale este esențială pentru dezvoltarea unor practici eficiente și echitabile. Prin respectarea perspectivelor și nevoilor reale ale beneficiarilor, precum și prin implicarea lor activă în procesul decizional, intervențiile devin mai relevante, mai sustenabile și mai respectuoase față de demnitatea umană.

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

STUDIU DE CAZ:

IMPLICAREA COMUNITATILOR RURALE / MIGRANTI / PERSOANE CU DIZABILITATI

📄 Studiu de caz: **Implicarea grupurilor vulnerabile în proiecte sociale integrate**

🌀 Context

O organizație non-guvernamentală implementează un program social într-o regiune mixtă, care include:

- comunități rurale izolate
- migranți reveniți din străinătate
- persoane cu dizabilități

Problemele identificate inițial de autorități:

- acces redus la servicii sociale și medicale
- șomaj ridicat
- excluziune socială
- infrastructură slabă
- lipsa accesibilizării pentru persoane cu dizabilități

⚠️ Problema de abordare inițială (risc de paternalism)

Inițial, intervenția era planificată astfel:

- distribuire de ajutoare
- servicii standard fără consultarea comunității
- decizii luate exclusiv de experți

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

👉 Problema:

- ignorarea nevoilor reale
- lipsa implicării beneficiarilor
- soluții neadaptate contextului local

🗨️ Schimbarea de abordare (trecerea la participare și HRBA)

Organizația adoptă o abordare bazată pe drepturi și empowerment:

◇ 1. Consultarea comunității

- focus grupuri separate (rural, migranți, dizabilități)
- interviuri individuale
- identificarea problemelor din perspectiva lor

👉 Rezultat: problemele reale diferă de cele presupuse inițial.

◇ 2. Identificarea drepturilor afectate

- dreptul la muncă (migranți reveniți)
- dreptul la accesibilitate (persoane cu dizabilități)
- dreptul la servicii de bază (comunități rurale)

◇ 3. Implicarea directă în decizii

Se creează:

- comitete comunitare mixte
- grupuri de reprezentanți din fiecare categorie

👉 Aceștia participă la:

- planificarea activităților
- stabilirea priorităților
- evaluarea proiectului

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Intervenții implementate

Comunități rurale

- centre comunitare multifuncționale
- cursuri de calificare locală
- transport către servicii publice

Migranți reveniți

- consiliere pentru reintegrare
- sprijin pentru antreprenoriat
- recunoașterea competențelor dobândite în străinătate

Persoane cu dizabilități

- adaptarea infrastructurii (rampe, accesibilizare)
- programe de angajare sprijinită
- consiliere psihosocială

Rezultate (indicatori)

◇ Indicatori de participare

- peste 60% dintre beneficiari implicați în consultări
- 3 comitete comunitare funcționale

◇ Indicatori sociali

- creșterea accesului la servicii locale
- creșterea ratei de ocupare în rândul migranților reveniți
- îmbunătățirea accesibilității instituțiilor publice

◇ Indicatori de empowerment

- beneficiarii își cunosc mai bine drepturile
 - creșterea inițiativelor locale independente
-

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Lecții învățate

- soluțiile impuse extern sunt adesea ineficiente
- implicarea beneficiarilor crește relevanța proiectului
- fiecare grup vulnerabil are nevoi diferite
- empowerment-ul este esențial pentru sustenabilitate

Concluzie

Studiul de caz arată că intervențiile sociale eficiente nu se bazează doar pe furnizarea de servicii, ci pe:

- participare reală
- respectarea drepturilor
- evitarea paternalismului
- consolidarea capacității comunităților de a decide pentru ele însele

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

STUDIU DE CAZ:

IMPLICAREA PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI ÎNTR-UN PROIECT DE INCLUZIUNE SOCIALĂ

Context

Într-un oraș de dimensiune medie, o organizație non-guvernamentală implementează un proiect destinat creșterii incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități. Situația inițială arată că aceste persoane se confruntă cu multiple bariere:

- acces limitat la clădiri publice și servicii
- dificultăți de integrare pe piața muncii
- stigmatizare și discriminare socială
- participare redusă la viața comunității

Inițial, autoritățile locale propun un plan bazat în principal pe ajutor punctual și servicii standardizate, fără consultarea directă a persoanelor vizate.

Problema inițială (abordare paternalistă)

Intervenția inițială avea un caracter paternalist:

- deciziile erau luate exclusiv de specialiști și autorități
- persoanele cu dizabilități erau tratate ca beneficiari pasivi
- soluțiile propuse nu reflectau nevoile reale ale acestora

De exemplu, s-au oferit servicii de consiliere în locații greu accesibile, fără adaptarea infrastructurii sau consultarea beneficiarilor.

Această abordare a dus la:

- participare scăzută
- utilizare redusă a serviciilor
- lipsa de încredere în instituții

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilități prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Schimbarea de abordare (HRBA și empowerment)

Organizația revizuieste proiectul și adoptă o abordare bazată pe drepturi și participare activă.

1. Consultarea beneficiarilor

Se organizează:

- interviuri individuale
- focus grupuri accesibilizate (inclusiv interpretare mimico-gestuală)
- întâlniri în spații accesibile

 Rezultat: persoanele cu dizabilități își exprimă clar prioritățile:

- accesibilizarea transportului și clădirilor
- locuri de muncă adaptate
- reducerea discriminării

2. Identificarea drepturilor încălcate

Problemele sunt redefinite ca încălcări ale:

- dreptului la muncă
- dreptului la acces egal la servicii publice
- dreptului la participare socială

3. Intervenții implementate

Accesibilitate

- adaptarea instituțiilor publice (rampe, lifturi, semnalizare)
- îmbunătățirea transportului accesibil

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Integrare profesională

- programe de formare profesională adaptate
- colaborare cu angajatori pentru locuri de muncă incluzive
- sprijin individual pentru angajare

Participare și advocacy

- crearea unui consiliu consultativ format din persoane cu dizabilități
- implicarea lor în deciziile proiectului
- campanii anti-discriminare în comunitate

4. Indicatori de succes

◇ Indicatori de participare

- numărul persoanelor cu dizabilități implicate în consultări
- funcționarea consiliului consultativ

◇ Indicatori de rezultat

- creșterea numărului de persoane angajate
- creșterea accesului la servicii publice adaptate

◇ Indicatori de empowerment

- creșterea gradului de cunoaștere a drepturilor
- creșterea inițiativelor autonome ale beneficiarilor

Lecții învățate

- intervențiile eficiente necesită implicarea directă a persoanelor vizate
- soluțiile standardizate nu răspund diversității nevoilor
- empowerment-ul crește sustenabilitatea rezultatelor
- evitarea paternalismului duce la servicii mai relevante și mai utilizate

Concluzie

Co-funded by the
European Union

Funded by the
European Union

Erasmus +

Acreditare numărul: 2021-1-RO01-KA120-ADU-000045996
Valabilitate: 01.02.2022 – 31.12.2027
Proiect mobilitati prin Programul Erasmus+
Nr. referință proiect: 2025-1-RO01-KA121-ADU-000337690
Durata: 01.06.2025 – 31.08.2026
Beneficiar: Asociația ELOAH Craiova

Studiul de caz arată că incluziunea reală a persoanelor cu dizabilități nu se realizează prin decizii luate în locul lor, ci prin:

- participare activă
- respectarea drepturilor
- colaborare între beneficiari și instituții
- trecerea de la ajutor punctual la schimbare sistemică

Această abordare transformă persoanele cu dizabilități din beneficiari pasivi în actori activi ai propriului proces de incluziune socială.